

▶▶ SEISMOGRAF (<http://seismograf.org/>)

FORSIDE

ARTIKEL

28.10.14

Black Box Music, orkesterprøve med Århus Sinfonietta 2013, Foto: Ida Bach Jensen, still fra filmen Komponist

(http://seismograf.org/sites/default/files/article_images/simon_screen_bbm_aarhus.jpg)

VIRKELIGHEDEN MEDIALISERING

af [Andreas Engström \(/profil/andreas-engstrom\)](/profil/andreas-engstrom)

Like 0

Det seneste bevis på Simon Steen-Andersens status i den tysksproglige kunstsphære fik man ved Donaueschinger Musiktage for omkring en uge siden (den 19.10.2014 red.). Den mildest talt spektakulære afslutningskoncert foregik i Baarsporthalle, som har plads til mellem 2- og 3000 personer og var fyldt til randen. Som aftenens første værk opførtes Steen-Andersens nykomponerede *Piano Concerto* for klaver, sampler, video og orkester med pianisten Nicolas Hodges som solist. For mange fremstod dette nok som et af koncertens og festivalens hovedværker og efter koncertens afslutning blev det meddelt, at prisen for bedste symfoniske værk, som uddeles af festivalen og SWR Symfoniorkester Baden-Baden og Freiburg, i år netop gik til Steen-Andersen for *Piano Concerto*.

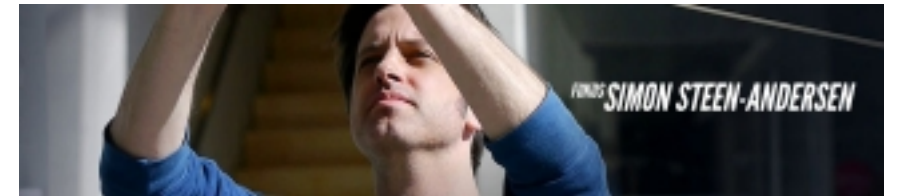
Der findes visse værkformer som måske ikke stiller høje krav, men store forventninger. Der findes en tydelig form- og udtrykstradition i en så tilpas konkret og veldefineret værkform som klaverkoncerten. At komponere et værk for "ensemble" og give det en titel som ikke relaterer til formen, giver ikke den slags forventninger til et bestemt udtryk eller en bestemt historisk bevidsthed. Men det gør klaverkoncerten, hvilket man kan vælge at forholde sig til eller helt at opgave. Det sidste er naturligvis svært eftersom også negationen indebærer en reference. Steen-Andersen er åbenbart bevidst om denne problematik, og synes at have valgt at angribe den direkte, men på sin helt egen måde. Han er ladet den klassiske klaverkoncert udgøre en slags grundform, den som sædvanligvis handler om klaveret i mødet med orkestret (*koncert* kommer af kontrare, modsætning). Men her findes et yderligere møde, eller en kontrast.

Arbejdet med værket har også indbefattet en filmoptagelse af et flygel som faldet til jorden fra otte meters højde, samt lyden af dette. Derudover har Hodges også spillet på det ødelagte flygel, om af naturlige årsager får en sprød og brudt klang. Dette materiale (flygelets fald og optagelserne af Hodges på det) anvendes på samme måde gennem hele koncerten.

Værket begynder med, at vi på en stor skærm ved siden af orkestret ser klaveret falde mod jorden i slow motion efterfulgt af en langvarig lyd, der sikkert er lyden af klaveret der lander (også i 'slow motion'), en lyd som også fremstilles af orkestret.

Efter dette prælude
kommer pianisten ind,

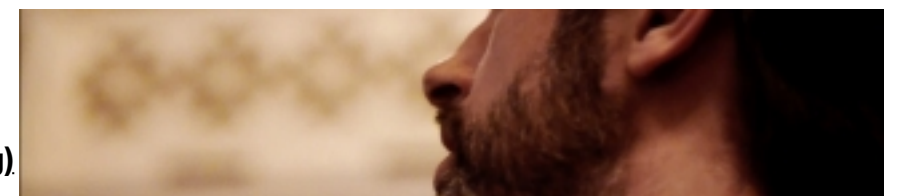
FOKUS

FOKUS: SIMON STEEN-ANDERSEN

Simon Steen-Andersen er en af sin generations mest opførte og hædrede komponister - herhjemme som i udlandet. Med dette Fokus præsenterer og reflekterer vi den allerede omfattende produktion både i en dansk og i en international kontekst.

([fokus/simon-steen-andersen](/fokus/simon-steen-andersen))

JEG ER KOMPONIST

Samtale med Simon Steen-Andersen om at bo i Berlin, om den tyske kulturtradition, om musikens potentiale og udvidelse, om tilstedeværelse og præcision.

Rasmus Holmboe

([interview/jeg-er-komponist](/interview/jeg-er-komponist))

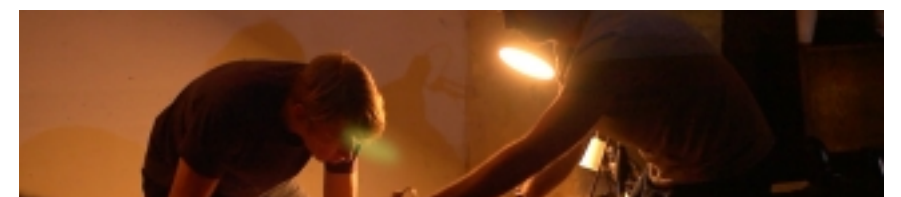

DET UIGENTAGELIGE

En gentagelse er aldrig bare det samme to gange. I Simon Steen-Andersens værker træder gentagelsen frem netop i kraft af samspillet med det uigentagelige.

Rune Søchting

([artikel/det-uigentagelige](/artikel/det-uigentagelige))

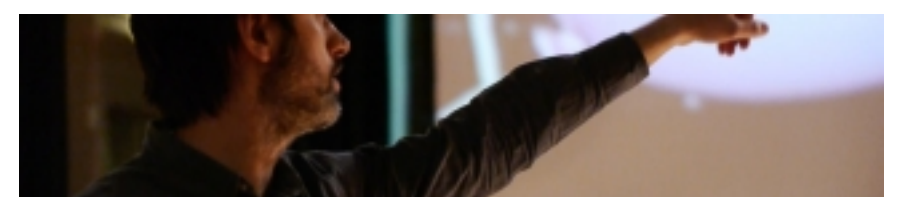

DEMOKRATISK LYD

"Midt i alt dette meget gennemtænkte findes der også hos komponisten en side, som appellerer til følelser og sanselighed. En tålmodighed til at se ét element ad gangen."

Ida Habbestad

([artikel/de](/artikel/de))

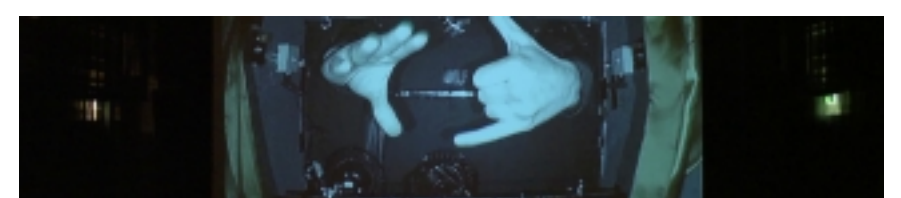

VIRKELIGHEDENS MEDIALISERING

Det mest fascinerende ved *Piano Concerto* er, hvordan den klassiske koncertgenre formår at skabe rammen, ikke bare for et nyt værk, men også for vores audiovisuelle virkelighed.

Andreas Engström

([artikel/virkelighedens-medialisering](/artikel/virkelighedens-medialisering))

HAR DU SET MUSIKKEN?

Rasmus Holmboe undersøger i denne artikel, hvordan Simon Steen-Andersen anvender visuelle elementer som et kommunikerende og konkret kompositions materiale.

Rasmus Holmboe

([artikel/har-du-set-musikken](/artikel/har-du-set-musikken))

Efter dette prælude kommer pianisten ind, men ikke ham selv. Den (muligvis forventede) kontrast til orkestret bliver delvist erstattet med den kontrast, som opstår mellem pianisten og pianisten selv. Overfor Hodges ser vi nemlig et billede af ham siddende ved flyglet, som projiceres på en flygelformet skærm ved siden af det fysiske flygel, som står i koncertsalen. Der findes altså to pianister: overfor Hodges sidder den filmede Hodges, som spiller på det smadrede klaver. Kontrasten, som opstår mellem den "brudte" og den "hele" klaverklang, balanceres samtidig af den motoriske enhed i form af minimale skalabevægelser, som bevæger sig i såvel klaverstemmer som i orkesteret. Orkestret er altså med og forholder sig til, det nærmest imiterer, den sprækkede klangverden. Klaveret, det ødelagte klaver og orkestret, udgør dermed de tre hovedkomponenter eller dele i denne kontrastverden, som dog også handler om sammensmeltninger.

men ikke ham selv.

Det er visuelt, ekstremt spektakulært, og et musikalsk materiale, hvor klangens "oprindelse" tydeliggøres, hvilket gør klangen i sig selv konkret og håndgribelig. Et i grunden ligeså teknisk, virtuost og imponerende værk, som et direkte, forståeligt og tiltalende.

Det er visuelt, ekstremt spektakulært, og et musikalsk materiale, hvor klangens "oprindelse" tydeliggøres, hvilket gør klangen i sig selv konkret og håndgribelig. Et i grunden ligeså teknisk, virtuost og imponerende værk, som et direkte, forståeligt og tiltalende.

I klaverkoncerten ses visse træk hos Steen-Andersen, som han har anvendt i tidligere værker. Samstillingen af film og lyd, og det at filme fremstillingen af musikalsk materiale, som siden vises og høres sammen med livemusikken i form for dialog, har han længe arbejdet med. Serien *Next to Besides Beside*, som han påbegyndte for et årti siden, er et eksempel på dette.

Den proces som i dag er så vigtig for mange komponister – i samarbejde med en musiker, at skabe et musikalsk grundmateriale, spilteknikker og klange, for siden at notere dette og *derefter* lade musikerne spille det – forholder Steen-Andersen sig dokumentarisk til. Han anvender det indspillede materiale, men det redigeres direkte i opførelsen. For præcis som i *Run Time Error*, hvor Steen-Andersen selv med joysticks lader billede og lyd løbe forlæns og baglæns, lader han her pianisten ved det hele, det 'virkelige' flygel triggere lyde fra det smadrede flygel med en sampler. På en måde bliver live-elementet ekstra tydeligt – for selvom koncerten allerede i sig selv er live, bliver fornemmelsen af noget levende, der foregår foran os forstærket, når det kombineres med noget, der er indspillet på forhånd.

I klaverkoncerten er der, som også i *Black Box Music*, en stor portion humor. Dette viser sig tydeligst når den indspillede pianist pludselig vender sig mod publikum og stirrer stift på os. Det giver en slags komisk verfremdungs-effekt, eftersom denne ikke-virkelige (men ej heller fiktive) pianist til forskel fra den lyslevende pianist, i princippet ikke kan vide at publikum sidder der hvor de gør.

Men gennemgående viser humoren sig frem for alt i hvordan videoprojektionen afspilles forlæns og baglæns, langsomt og hurtigt. Det gør at vi både kan se hvordan det faldende flygel smadres og ligesom 'suges sammen' igen, hvilket som en slags mickey mousing 'mimes' af orkestret. Netop denne instrumentation, der gør at vi hører noget, der lyder som den indspillede baglænsklang, samt hvordan orkestret imiterer lyden af det smadrende flygel, er måske det tydeligste eksempel på Steen-Andersens instrumentationskunst. Det er muligt at det bliver lidt for meget, lidt for gimmick-agtigt, lidt for langtrukket. Denne håndværkets fuldendelse er dog uhørt fascinerende at tage del i og frem for alt, så udfylder alle lyde og bevægelser en funktion i den store helhed. Koncertens storform omfatter den ovenfor nævnte indledning, derefter selve temapræsentationen med de rytmiske motiver, og mod slutningen en ironisk leg med en klassisk solokadence – som kræver hele Steen-Andersens begavelse for at få ironien til at virke – og så til sidst en gentagelse af det indledende og derefter en coda.

Det, Steen-Andersen frem for alt siger med *Piano Concerto*, er at virkeligheden i dag er medialiseret.

er vores audiovisuelle virkelighed. Det, Steen-Andersen frem for alt siger med *Piano Concerto*, er at virkeligheden i dag er medialiseret. Vores virkelighed findes i lige så høj grad her og nu som den findes i vores digitale arkiv, hvorfra vi kan afspille det, der er sket tidligere og det, vi tidligere har deltaget i. Tænk sig at man kan udtrykke det med noget så arkaisk som en klaverkoncert.

Præcis som *Black Box Music* forholder sig til instrumentalteatrets tradition gennem det seneste halve århundrede, så relaterer *Piano Concerto* og ødelæggelsen at et flygel sig til institutionskritik og helt konkret til visse Fluxusværker. Al ære og værdighed til denne genrehistoriske resonansbund, men det måske mest fascinerende ved *Piano Concerto* er hvordan den klassiske koncertgenre formår at skabe rammen, ikke bare for et nyt værk, men også for det, der er i dag

0 Comments

Sort by **Oldest** ▼

Add a comment...

 Facebook Comments Plugin